

ZVONČEK

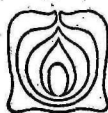
LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO IX.

UREDIL

ENGELBERT GANGL

◁ 1908 ▷

V LJUBLJANI

LAST IN ZALOŽBA „ZAVEZE AVSTR. JUGOSLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV“
NATISNILA „UČITELJSKA TISKARNA“

Vse pravice do spisov, priobčenih v „Zvončku“, se pridržujejo.

VII B 359864

MAR 1951 V

UNIVERSITETNA BIBLIOTEKA LJUBLJANA

UNIVERSITETNA BIBLIOTEKA LJUBLJANA

KAZALO.

Pesmi.

Siromakova smrt. <i>Fr. Ločniškar</i>	11
Hčerki. <i>E. Gangl</i>	8
Dvojna bolečina. <i>E. Gangl</i>	19
V album — v mlada srčeca. <i>Ivo Danič</i>	20
Dvojno plačilo. <i>Borisov</i>	20
Pedenj-možek, mali Muk. <i>Fr. Žgur</i>	25
Na saneh. <i>Fr. Ločniškar</i>	38
Pozimi. <i>Fr. Žgur</i>	38
Planinska pesem. <i>Jos. Vandot</i>	49
Solnček. <i>Zorislav</i>	65
Pridi, vesna, že! <i>B. Gorenjko</i>	66
Sveti Jurij. <i>Fr. Žgur</i>	73
Prilika. <i>Fr. Žgur</i>	80
Velika noč. <i>Fr. Žgur</i>	83
Pesem naj se glasi! <i>Fr. Ločniškar</i>	87
Ob golobčkovem grobu. <i>Jos. Vandot</i>	97
Kaj se je zgodilo? <i>E. Gangl</i>	113
Zápela je ptička nad goró . . . <i>Borisov</i>	121
Ob nevihti. <i>Borisov</i>	128
Na dvorišču. <i>Vek. Lilija</i>	131
Čakaj, da boš mlada! <i>E. Gangl</i>	136
Zlátice. <i>L. Černej</i>	137
Želja in vabilo. <i>Fr. Žgur</i>	138
Sanje. <i>Zorislav</i>	139
Slovénska zemlja. <i>E. Gangl</i>	145
Mláda modrijana. <i>Fr. Kolednik</i>	164
Cesarjev dan. <i>J. Žirovnik</i>	169
Póklanjanje slovenskih dežel presvetlemu cesarju Francu Jožefu I. ob Njegovi šestdesetletnici. <i>J. Žirovnik</i>	173
Ob demantnem jubileju. <i>Učitelj Silvester</i>	177
Poleti. <i>Borisov</i>	183
Njegovemu apost. Veličanstvu Francu Jožefu I. k 60letnemu jubileju. <i>Fr. Žgur</i>	186

	Stran
Zašumela v vetru je poljana . . . <i>Borisov</i>	188
Dekle in ogledalo. <i>J. Polák</i>	193
Vrtnar. <i>Fr. Kolednik</i>	200
Posefiti travnike moram . . . <i>Zagorski</i>	203
Starček in ptica. <i>J. Polák</i>	211
Spomini. <i>St. Bogdanov</i>	212
Naš Jožek. <i>Zlatko</i>	217
S polja. <i>E. Gangl</i>	235
Srečanje. <i>Dušan</i>	241
Pesem veselja. <i>D. A.</i>	246
V svet. <i>Fr. Kolednik</i>	248
Pada listje z dreves. <i>Fr. Silvester</i>	251
Pravljica o vranu. <i>Zorislav</i>	258
Metodek. <i>E. Gangl</i>	260
Slovo in vrnitev. <i>Dušan</i>	266
Škrat. <i>Zorislav</i>	266
Snežinke. <i>Sokolov</i>	271
Miklavževska. <i>E. Gangl</i>	282

Pripovedni spisi.

Naša Minka na Gorenjskem. <i>Juraj Pangrac</i>	2, 26, 50
Premodne glave. <i>K. Silvester</i>	6, 54, 86, 110, 134, 175, 254
Božja pravičnost. <i>Fr. Mrmolja</i>	11
Jakec in Mihec. <i>Polenčan</i>	12
Zgodbe iz živalskega življenja. — <i>m</i> —	14, 29
Dva jazbeca. <i>Ivo Trošt</i>	15
Medved in lisica. <i>Fr. Ločniškar</i>	17
Dober zaveznik. <i>Sorin</i>	18
Zajec in jablana. <i>Polenčan</i>	35
Osel in pav. <i>M. Levstik</i>	37
Jož — Zvonček. <i>Ivo Trošt</i>	39
Mož beseda. <i>M. Levstik</i>	44
Lisica in ververica. <i>Polenčan</i>	55
Sušec in mali traven. <i>Ivo Trošt</i>	56
Brez gospodinje. <i>A. Rapè</i>	59
Menjal je s sv. Antonom. <i>I. Stukelj</i>	62
Vsak po svoje. <i>Silvester K.</i>	67
Vrabca. <i>Borisov</i>	67
Deček in kavka. <i>Sorin</i>	68
Marušina smrt. <i>Borisov</i>	74
V daljne kraje. <i>Ivo Trošt</i>	76
Lucij Junij Brut. <i>Polenčan</i>	83
Kako se je poslavljala zima. <i>Ivo Trošt</i>	90

V gostilnici. <i>Ivo Trošt</i>	92
Dedkov god. <i>Borisov</i>	99
Rdeča kapica. <i>Fr. Brinar</i>	101
Čuden čolnič. <i>I. Stukelj</i>	122
Vijolica in zvonček. <i>Sorin</i>	125
Janček in Milica. <i>Janko</i>	137
Harmozan. <i>Polenčan</i>	138
Plačilo omahljivcem. <i>J. Polák</i>	140
Počitnice. <i>A. Rapé</i>	146
Rokovnjaček Vide. <i>Ivo Trošt</i>	156
Vrabc in papiga. <i>Polenčan</i>	172
Cesarjev jubilej.	183
Zakaj nima drevje kralja. <i>J. Polák</i>	188
Zgodba o lahkovernem mlinarju Tomažu. <i>J. Pangrac</i>	194, 218
Mali postopač. <i>Josipina Füllerowna</i>	206
Jurčkov kos. <i>Jože</i>	210
Krčmar Martin. <i>J. P.</i>	229
Petačev Mihec. <i>F. Studenko</i>	232
Jožek in Lovrek. <i>M. Levstik</i>	242
Pridni učenki v spomin. <i>Št. Jelenec</i>	246
Malega Stanka voznja na Gorenjsko. <i>Janko</i>	253
Mlinarjev Tonček. <i>Polenčan</i>	259
Pomoč v sili. <i>Ivo Trošt</i>	276
Skromnost cesarice Elizabete. <i>Ivo Trošt</i>	269
Kdo ugané? <i>Ivo Trošt</i>	278
Sv. Miklavž Mlinarjevega Joška. <i>F. Palnák</i>	283

Gledališka igra.

Družba sv. Cirila in Metoda. <i>Polenčan</i>	199
--	-----

Poučni spisi.

Mladi fizik. <i>J. N.</i>	9, 33, 57, 81, 105, 129, 153, 201, 225, 249, 273
Poučne razpravice o jubilejskih znamkah. <i>J. Polák</i>	88, 114, 127, 160
Slavnostni govor. <i>J. Žirovnik</i>	170
Kako se ubranimo jetike. <i>L. O.</i>	184
Gologlav. <i>K. C.</i>	236
Velblod. <i>L. O.</i>	257

Pouk in zabava.

Novoletno voščilo. <i>Fr. Rojec</i>	11
Usmilite se ptičic	22

	Stran
Božično drevo	22
Slovanska država v Ameriki	22
Časnikarstvo v Ameriki	22
Za punčko — v smrt	22
Najstarejši časopis	22
Vas brez moških	22
Svinčnik	22
Koliko pojedjo kruha v posameznih državah	22
Jubilejski denar	22
Poseben pojav	22
Pametna žival	22
Kotiček gospoda Doropoljskega 23, 47, 71, 95, 119, 143, 167, 191, 215, 239,	264
V deveto leto	24
Kaj človek je	45
Dragocen biser	45
Največji zvon na svetu	45
Besedna naloga. <i>Lj. Vidmajer</i>	46
Rešitve in rešilci 46, 70, 94, 118, 142, 166, 190, 214, 238, 263,	287
Zastavica v podobah. <i>Fr. Rojec</i>	69, 190
Spomin ptic	69
Koliko ljudi umrje na dan	70
Bitja, ki ne spe	70
Demant. <i>M. G.</i>	94
Mladi risar. <i>A. Sič</i>	117
Zastavici v podobah. <i>Vl. Rojec. Lj. Vidmajer</i>	141
Pes je raztrgal deklico	141
Kdaj je treba navijati žepne ure?	141
Kolikokrat pita lastavica svoje mladiče na dan?	142
Bogastvo v knjigah	142
Moč hroščev	142
Koliko porabijo kruha na svetu?	142
Čestitke cesarju	142
Koliko prehodi pismonoša?	142
Dober tek	165
Najmanjše brodovje	166
V zadnjem trenutku	166
Iz šole	166
Demant. <i>Lj. Vidmajer</i>	166
Kdor išče — najde!	213
Besedna naloga. <i>M. J. G.</i>	214
Senčna podoba	237, 285
Demant. <i>Iv. Adamič</i>	237
Skledica kave za 300 kron	261
Človeška koža	261
Spomenik. <i>Fr. Pogачnik</i>	262

	Stran
Otroško srce	262
640.000 šolskih otrok	262
Vonj v starosti	262
O porabi zraka	262
Morska sol	263
Marljive čebele	263
Papirnata obleka	263
Kako dolgi bi zrastle nohti	263
Ivo Trošt	285
Stoletnica osmrtnice	285
Mladi kralji in kraljice	287
Ob sklepu devetega letnika	288

Glasba.

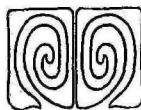
Zadnji hleb. <i>Iv. Kiferle</i>	45
Dudeldajčki. <i>Iv. Kiferle</i>	93
Franc Jožef I. <i>Fr. Ks. Schneider</i>	189
Koline. <i>Iv. Kiferle</i>	238
V šolo! <i>Z. Prelovec</i>	261
Lena muca. <i>Z. Prelovec</i>	286

Podobe.

Težka naloga	5
Moja hčerka	8
Raztrgane hlače	13
Jazbeca	16
Dvojna bolečina	19
Mladi fizik	34, 154
Trije učenjaki	36
Jož — Zvonček	41
Minki za god	44
Umetnik — slikar	53
Jutranja molitev	61
Vesna	66
V daljne kraje	78
Konec trpljenja	84, 85
Novo življenje	89
Rdeča kapica	103
Ljubi maj, krasni maj!	108, 109
Bruno	113
V skoku	116
Kaj pa bo zdaj?	126
Dober založek	132, 133

VIII

	Stran
Stara mati	136
Sanje	139
Cvetje in metulj	149
Rokoynjaček Vide	157
Jubilejske znamke	191
Poklanjanje cesarju	173
Cesar Franc Jožef I.	180, 181
Radeckega veteran	185
Pa brez zamere!	197
Regiment po cesti gre	204, 205
Dolgi prsti	208
Dolga roka	209
Prva hruška	221
Učenka	224
Jesenski darovi	228
S polja	235
Klinčeva Vidka	247
Vseh mrtvih dan	252
Velblod	257
Metodek	260
Cesarica Elizabeta	270
Cesar kot lovec	272
Kdo ugane?	276, 277
Miklavž	282

Štev. 1.

V Ljubljani, 1. prosinca 1908.

Leto IX.

Siromakova smrt.

V mrzli, jasni zimski noči
v tihi koči kraj vasi
na osamljenem zapečku
stari siromak sedi.

„Nimam dece, ženke drage,
tožno sebi šepeta,
„vsi odšli so iz doline
težkih bojev in solza.“

Palica le siromaška
spremlja me po potih vseh,
kadar milodarov prosim
pri usmiljenih ljudeh.

Zunaj noč ledena vlada,
zvezde se leskečejo,
kot da o nadzemski sreči
sladko nam šepečejo . . .“

Zvezda se je utrnila,
padla nekam je v temo;
na osamljenem zapečku
starček sanja že sladkó.

Sanja se mu, da v njegovo
kočo zvezda pala je
in z nadzemljsko svetlobo
vse okrog obdala je . . .

Iz svetlobe se prikaže
svojcev dragih svetli zbor:
Vsi veseli in bleščeči —
lepši kot jutranji zor . . .

A iz srede zdaj izstopi
k starčku deček zlatolas:
„Dajte, oče, da poljubim
vas na žalostni obraz!“

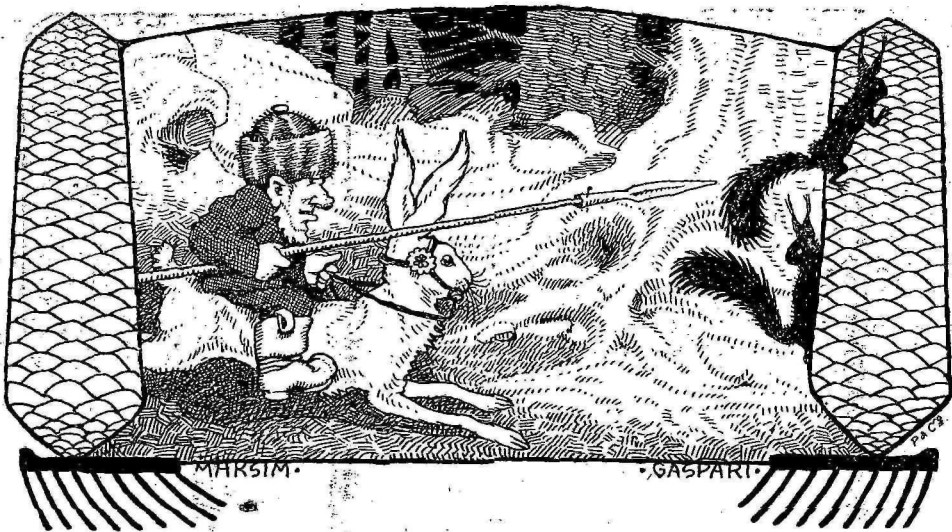
In nalahno zlati sinko
spet očeta je objel,
ga poljubil gorko v lice,
s toplim plaščem ga odel.

In nič več ne čuti mraza
ta pozemeljski trpin . . .
Zdi se mu, da sreča sije
iz minulih bolečin . . .

Zunaj noč ledena vlada,
zvezde se leskečejo
in o sreči neminljivi
revezu šepečejo . . .

Fr. Ločniškar.

Naša Minka na Gorenjskem.

Spisal Juraj Pangrac.

I.

„az ne morem vsemu kaj, dekle pa zdaj v velikem delu ne dobim nikjer; kaj bo?“ je tarnala trudoljubna naša mama dannadan. Pa smo ji rekli: „I, kaj bo! Po staro mamu pišemo na Gorenjsko, in pride za nekaj tednov dol, pa bo!“ In gospodična Angela, ki tako rada kuje pesemce, je sedla k mizi in napisala stari materi pismo:

„Dovolj imamo jela,
črez glavo pa je dela:
Kuhja, peka,
Dora veka,
Minka uhaja,

na cesto zahaja . . .
Pridite že skoro
zibat našo Doro,
čuvat Minko, da ob ploti
je nesreča ne zaloti!“

Pismo smo prebrali trikrat, ga zapečatili in oddali na pošto. Črez teden dni pa smo dobili odgovor — za staro mater je pisal stric Janez:

„Ne bo nič! Stare matere ne damo dol, nima potem kdo gospodinjiti. Vi ložje dobite doli dekle, ki Vam pomaga delati, kakor pa mi tukaj kako tako, da bi nam umela gospodinjiti. Če ste pa dol težko, pa pridite gor: bo pa eden za gospodarja, drugi za gospodinjo; ta bo branil muham, drugi pasel putke; prvi žvižgal rakom, drugi godel pajkom! . . .“

„Oh, taki so! Zdaj se pa še norčujejo, jaz imam pa toliko dela, da ne morem in ne morem zmagovati,“ se je hudovala naša mama. A ni se ji bilo treba jeziti, zakaj stara mati je znala ustreči doma zetu in obenem priskočiti tudi hčeri v pomoč; komaj smo pismo prebrali, že stopi v naše

začudenje stara mati v sobo. „Po Minko sem prišla, pojde z menoj, na Gorenjsko,“ so bile njene prve besede. In nič ni pomagala, dasi smo stari materi še tako prigovarjali, naj ostane vsaj teden dni pri nas; drugi dan se je že poslavljala in šla nazaj na Gorenjsko; s seboj pa je vzela tudi našo Minko, našo Minko nagajivko, ki tako rada uhaja na cesto, kjer skoro vedno drdrajo in ropočejo nagli in težki vozovi, ter nam napravlja s tem toliko neprijetnih, skrbi polnih uric.

Šla je torej Minka na Gorenjsko! Stara mati je tako odredila: „Zakaj bi ne šla?“ je rekla, ko smo se le branili, da ne damo Minke z njo. „Zakaj bi ne šla?“ je rekla. „Gor bo tekala po trati in se igrala z Bertko in Francko; stric Janez jo bo odvedel v hlev k živini in ji pokazal žrebička v kotu, ji ujel zajčka, tistega z rdečimi očmi, v nedeljo pa pojde z njim k maši v Radovljico. In pestovala bo muciko in trosila golobcem zrnja. In jančke bo pasla in gledala na planine...“

Pri zadnjih besedah je stara mati zavzdihnila globoko in pogledala nekam otožno predse, kakor da bi ji spomin na planine obudil v srcu nekaj žalostnega, skelečega, nato pa je naglo, s prejšnjo živahnostjo rekla: „No, zakaj bi ne šla Minka z menoj, vprašam vas, ji bo mar kaj hudega na Gorenjskem?“

Pa mi smo se še branili in pravili stari materi, da je Minka vendarle še premajhna, da bi šla z doma; tožilo se ji bo po domu in jokala bo; utegne kam zaiti, v potok na priliko in bi utonila...

A stara mati je ovrgla vse naše ugovore in odločila naposled: „Po Minko sem prišla, zato pojde z menoj, pa je mir besedi.“ In ko je tudi Minka pritrdila, da gre rada, smo se pa vdali drugi, samo mama naša je še premišljala: „Kaj pa, ko bi se Minki, ki vse obleze, vendarle utegnilo pripetiti kaj hudega!“ je omenila stari materi. A ta je rekla odločno: „Minka je majhna, a je pametna; z menoj gre, pa je amen. Saj imate še Doro doma; pa Doro glejte, kadar vam bo dolgčas po Minki. Če Minko vzamem na Gorenjsko, prebijete že brez deklice, drugače pa ne; zato ne čenčajte več o tej reči ne tako — ne tako; Minka gre z menoj, tako je zdaj odločeno.“

Odžunaj je že čakal voz, ki popelje našo Minko nagajivko na Gorenjsko. Ko je bila praznično oblečena, jo je prišla stara mati za roko in ji rekla: „Minka, zdaj gremo!“

„Zdaj gremo!“ je ponovila Minka. A ko so se odprle duri, se ji je nekaj čudnega zazibalo v drobnem njenem srčecu, in pogledala je po nas plaho in zavpila mehko, boječe: „Jaz ne grem na Gorenjsko!“ In mama jo je morala zdaj vzeti v naročaj. Minka se ji je ovila okrog vratu in zaihtela: „Mama, jaz ostanem doma...“ Tedaj pa je sedla stara mati na voz in zavpila: „Minka, pa doma ostani!“ In skoro bi že pognal voznik, in stara mati bi se brez Minke odpeljala na Gorenjsko, pa Minka se je zopet premislila in se na mamino prigovarjanje vdala. „Mama, pa grem vseeno na Gorenjsko,“ je velela. Posadili smo jo zdaj naglo na voz. »Pa pridite kmalu za menoj, mama in atek! Pa prav gotovo in Doro prinesite s seboj,“ je še naročevala, ko jo je stara mati varno stisnila in privila k sebi na vozu.

Zdajci počí hlapec z bičem. „Z Bogom! Srečno!“ smo še enkrat zavpili v slovo, in voz je oddrdral. Tudi Minka je zaklicala: „Z Bogom! Srečno!“ in mahala z ročico v slovo. A pri ovinku se je obrnila v naročju stare matere čisto nazaj in zavpila v strahu: „Mama, mama!“ ter sklepala ročice kakor da prosi: „Nazaj nazaj!“ A tedaj je že izginil voz za hribcem.

II.

Minka se ni mogla dolgo utolažiti. „Obrnite, domov grem, ne grem na Gorenjsko,“ je hitela venomer. Pa stara mati ji je odgovarjala: „Nič ne boš hodila zdaj nazaj, mama pa ata prideta kmalu pote, in potem greste vsi skupaj domov.“ In da bi jo potolažila, ji je šepnila na uho: „Pa če boš danes prav pridna in ne boš več jokala, pa ti kupim cukrčka in fig in pa lepo, lepo rožasto oblekco.“

Minka ni marala ne za lepo, lepo rožasto oblekco, ne za sladki cukrček in fige; njeno srce je le hrepenelo po domu; zato so govorila vedno in vedno njena usta: „Domov grem, obrnite; ne grem na Gorenjsko!“ In ko so se pripeljali v Radovljico, in je stara mati res kupila prelepo rožasto oblekco ter cukrčka in fig in še maslenih žemeljc povrhu, se je Minka vendarle pomirila in ni silila več nazaj. In ko ji je stara mati rekla: „Zdaj pa ne boš več jokala, Minka, kaj ne, da ne, saj si pridna,“ so ji iznova zaigrale solze v očeh in skoro bi zopet zajokala na glas, zakaj na dom ni mogla pozabiti, a je s silo zadušila solze in hrepenenje srca ter odgovorila: „Zdaj bom pridna.“ Tako je odgovorila, a vseeno so še žalostno gledale njene oči predse na prelepo pisano oblekco in fige in cukrčke, in nič več ni govorila.

Ko so se pripeljali v Vrbnje, na dom strica Janeza, se je najprej sprijaznila z Bertko, ki je njenih let, potem s Francko, ki že hodi v šolo, nato šele s teto, stricem, z deklo . . . Vsem je podala drobno roko in voščila: „Dober dan!“ Teti pa je še zaupala: „Prišla sem gor, pa dolgo ne bom tukaj.“

„O, zdaj boš kar naša,“ ji je odgovorila tetka.

„Náka, domov pojdem. Pridejo kmalu gor ata in mama pa Dora, in potem gremo vsi skupaj domov,“ je rekla nato važno Minka. In dobra tetka je menda videla Minki v srce, pa je rekla: „Le mirna bodi; saj če ne pridejo kmalu pote, bova pa pisali, pa bodo prišli, če ti bo le dolgčas.“

„O, tetka!“ je vzkliknila vsa srečna Minka in nič drugega ni rekla, pa jo je vendarle umela dobra tetka . . .

Namah se je naša mala Minka vsem prikupila, zlasti še teti. „Ti Minkec ti moj!“ jo je božala po licih, pa ji dala belega kruha, namazanega s sirovim maslom. Minka jo je hvaležno pogledala in ji rekla: „Tetka, rada vas imam.“ —

„Pa zakaj? Zato ker sem ti dala kruha?“ je vprašala tetka.

In Minka je odgovorila odkritosrčno: „Ne vem, zakaj; samo to vem, da vas imam rada.“

Tudi zdaj jo je tetka umela, in od tega trenutka sta si bili posebni prijateljici . . .

(Dalje.)

▷ Težka naloga ◁

Premodre glave.¹⁾

Po narodni smešnici spisal *Silvester K.*

XI.

Rekoč pa se vendar oglasi tujec, ki obljubi Zabržanom, da jim hoče za malo plačilo pomagati iz zadrege in jim nasvetovati, kako bi se dala občinska dvorana razsvetliti na najpreprostejši in najcenejši način. Dobrodušni vaščani mu v prvem veselju takoj obljubijo sto kron v srebru, in ker je tujec s ponudbo zadovoljen, jim da ta-le nasvet:

„Vsa svetloba prihaja od solнца, ki nam brezplačno izkazuje svojo dobroto. Svojo občinsko dvorano si razsvetlite torej najbolj poceni in za večne čase s solnčno svetlobo. Toda slušajte, na kakšen način. Vsak izmed vas naj vzame veliko vrečo, jo naj drži odprto proti solncu, potem jo naj pazljivo zaveže in nese v dvorano, kjer jo zopet odpre in izpusti ujete solnčne žarke. Ti bodo splavali pod strop in svetili, da boste imeli svoje veselje z njimi. Uverjen sem, da se bo lahko že jutri vsak prepričal o uspehu tega malotežavnega dela, seveda, če bo jutri sijalo solnce.“

Nasvet prekanjenega tujca se zdi našim znancem tako umljiv, da se začnejo nekateri s trdo pestjo biti ob čelo, rekoč:

„Čemu si nismo tega nasveta izmislili sami! Prihranili bi si bili sto kron. Delo je tako lahko, da ga brez truda izvrši vsak otrok.“

Takoj drugo jutro sklenejo iti na velevažen opravke. Tujec pa vtakne lahkozasluženi denar v žep in jo še tisti dan popiha — za nosom. V Zabrdu ga ni videl nihče več.

Kako živahno je bilo drugega dne gibanje in kretanje po Zabrdu. Nebo je bilo jasno in solnce je sijalo, da se je vaščanom dozdevalo, kakor bi še nikoli ne bilo svetilo tako milo. Kogar si srečal na cesti, vsak je nosil vrečo, katerih so si bili morali nekaj narediti še čez noč. Nekatere pre-skrbne žene so imele celo razno orodje za zajemanje solnčne svetlobe.

Koliko časa so Zabržani porabili za svoj opravke, ni znano; zvedelo se je le toliko, da niso imeli nikakega uspeha in dvorano temno kakor prej. Tujcu pa, ki jih je bil tako lepo potegnul za nos, niso dali krivde, menceč, da jim je bil bržčas pozabil še kaj povedati.

O, ti lahkoverni Zabrđ!

* * *

Občinska hiša je bila prav osamljena, ker se zaradi trde teme ni dalo drugače zborovati v nji kakor pri luči. Ta nesreča je grozno težila srca zabrških poštenjakov.

¹⁾ Glej lanski letnik.

Pa glej, nekega dne zapazi zvita glavica, da prihaja svetloba pri odprtih durih v temno poslopje. Brž ji nekaj šine na misel, kar pove tudi drugim, in Zabržani, ki so dozdej mislili, da so okna na hišah le za gledanje ven, naredo naposled tudi na svojo palačo te prepotrebne odprtine in — duhomorna megla v glavah nesrečnih Zabržanov je izginila s temo občinske hiše.

Za nekaj časa je bil zdaj mir, a ne dolgo. Župan namreč si namisli, da bi bilo treba za novo poslopje nekoliko več svetovalcev. Po njegovem mnenju so bili torej svetovalci v nekaterem oziru le nekaj kras občinske dvorane. Za potrebe ljudstva je skrbel itak on. Potrebi je bilo kmalu pomagano in pri prvi novi seji je dvorana kar mrgolela samih odbornikov. Trezno mislečemu opazovalcu bi se bilo na prvi pogled dozdevalo, da so jih bili le nekoliko preveč nagrabili pri volitvah. Nekoliko tesno se je zdelo zdaj tudi županu, ki pa je začel krivdo dajati nesrečnemu zidarskemu mojstru, očitajoč mu, da je postavil za ljudske potrebe pretesno občinsko poslopje.

Siromak si ne ve v prvi sili pomagati in obljubi županu dvorano nekoliko nategniti. On sam in tudi vaščani gotovo niso premislili, kaj se pravi zidovje natezati, a zdelo se jim je umno in v tem slučaju edino mogoče.

Še tisti dan so se vsi najmočnejši zabrški možje upirali v dvorani v stene in jih nategovali od znotraj na ven. Delo je bilo silno težavno in navidez brez vsakega uspeha. Tu pa se ponudi vaški kovač narediti velikanske klešče, ki se bodo dale položiti okolo hiše. Kadar se bodo stene nategnile, se bodo razkoračile tudi klešče in bodo na ta način pokazale, za koliko se je razširila dvorana. Izvrstni nasvet seveda obvelja, in ko je železna priprava gotova in na svojem mestu, se prične delo iznova.

Istočasno se je peljalo mimo poslopja več tujcev. Njim so bili veleumni vaščani dobro znani. Komaj zapazijo klešče in slišijo iz hiše glasno stokanje in napiranje, že jim pride na misel, da Zabržani počenjajo zopet kaj pametnega. Iz nagajivosti vzamejo klešče na voz in jih odpeljejo.

Kmalu potem gredo vaščani gledat, koliko že zijajo klešče, a ko jih ne najdejo več, se močno razvesele, rekoč:

„Tako smo nategnili zidovje, da niso klešče več mogle zijati in so se zalezle v zid. Zdaj šele bo hiša močna!“

Kakor pripovedujejo, je zaradi prehudega napora umrl eden izmed odbornikov. Prostora je bilo zaradi tega nekoliko več, in Zabržani niso našli nobenega nedostatka več.

Tako je bila torej občinska hiša naposled vendar dovršena.

Hčerki.

Tja v življenje vse cvetoče
drobni pleše tvoj korak;
a nikoli ni mogoče,
da bi solnce skrnil oblak.

Za teboj nedolžni časi,
radost čista s tabo gre,
vriskajoči srčni glasi
naj to srečo razglasé!

Glej, kako je vse veselo,
kjer tvoj smeh zveni glasno,
meni v srcu zacvetelo
nadej je veselih sto.

Kar je težkih misli bilo,
vse tedaj umrle so,
ko oči s prebajno silo
vame se ozrle so.

Kjer je bila prej pustinja,
rože mlade zdaj dehte,
kamor tvoja gre stopinja,
zopet nove se zbude.

Mala moja čarovnica,
ti življenja si pomlad,
meni, materi kraljica,
domu našemu zaklad.

E. Gangl.

Mladi fizik.

Piše J. N.

I.

ragi otroci! Star sem že in mnogo sem izkusil. Vem, kaj vam ugaja, a vem tudi, da je marsikaj, kar vam ugaja, škodljivo za vse poznejše življenje. Nekateri otroci, ki se preveč vdajo neumnim igram, ostanejo vedno otroci brez smisla za resno, pametno življenje, in teh je, žalibog, precej veliko. Pri nekaterih pa se pozna že v rani mladosti, da bodo delali čast sebi, staršem in narodu.

Poznal sem dečka, ki je bil pameten kakor mož. Večkrat je prišel k meni, me vprašal to in ono, in ker sem mu rad dajal pojasnila, sva postala prav dobra prijatelja. Da veste, kako se je ta zabaval, vam hočem marsikaj povedati o njem.

* * *

Nekoč pride k meni in mi reče, da ima glavnik s posebnimi lastnostmi. Drgati ga začne ob ramenu, potem mi ga pa dene k ušesu, vprašajoč me:

„Ali slišite prasketanje?“

„Da! Kako si pa prišel do tega?“

Sosedov Tonček mi je hotel z glavnikom najprej odrezati ramo, potem po uho, in tako sem slišal,“ mi odgovori.

„Kako si pa spoznal, da se mora glavnik drgati najprej ob ramenu?“

„No, to ni bilo težko. Vedel sem, da praskečejo tudi žveplence, če jih drgamo.“

„Res je! Glavnik pa praskeče tudi pozneje,“ pravim.

„Saj ravno to mi ni šlo v glavo; zato sem prišel k vam, da mi pojasnite.“

Ukazal sem zagriniti okna. Ko smo bili v popolni temi, mu rečem, naj dobro tare glavnik in naj ga potem približa prstu.

„Ah, čudno!“ je zakričal in poskočil.

„Kaj se je pripetilo?“ vprašam.

„Iskrice kakor zvezdice so skakale na moj prst,“ odgovori deček.

„To ravno sem hotel, da vidiš. Ali veš sedaj, kaj povzročuje prasketanje?“

„Iskre ga povzročujejo.“

„Dobro! Sedaj pa odgrni okna!“

Ko smo bili zopet v svetlem, sem mu zrezal papir na koščke, ki jim je moral približati glavnik.

„Glejte, glejte!“ se je deček zopet začudil, „kot muhe skačejo papirčki od mize do glavnika in od glavnika na mizo, kakor bi jih peklo. To pa moram pokazati svojim vojakom, ki me pričakujejo spodaj.“

„Pa ne danes!“ sem ga svaril, „ker je deževno vreme.“

„Ravno to je dobro. Danes lahko vsem pokažem, ker so vsi v lopi,“ se odreže.

„Tedaj jim pokaži.“

Šel je; letel je po stopnicah in hipoma je bil spodaj general, obkoljen od svojih vojakov. Hotel sem videti, kako se konča predstava. Sedel sem poleg okna, odkoder sem mogel opazovati vse, kar se je godilo v lopi. Mnogo sodov je stalo tam; en sod si je izbral naš junak za oder, ki je začel na njem govoriti z veliko samozavestjo.

„Dragi vojaki, korenjaki! Marsikaj ste že poizkusili, marsikaj ste že videli in slišali in marsikaj že veste, a o čudežih, ki jih dela ta-le glavnik, se vam niti ne sanja. Pokazati vam hočem samo glavnik, in debelo boste gledali. Glejte! Najprej ga drgnem in ko ga bom približal listkom, ki jih vidite na sodu, bodo skakali k njemu in mu dajali poljubčke.“

Približal ga je listkom, listki pa se niso ganili. Mislil je, da je prešibko drgal; zaraditega je začel tretji glavnik po ramenu, po kolenih in po trebuhu, da je bil že ves rdeč, a nič ni pomagalo. Listki so pričakovali mirno svoje usode. Ko je bil Slavko — tako mu je bilo ime — v največji zadregi, je začel nagajivi Lukec skrivoma pihati, da so se jeli listki zibati. Sedaj je Slavko, ki je mislil, da se mu je posrečil poizkus, ves navdušen zakričal: „Vidite!“ V tem trenutku pa so med gromkim smehom odfrleli listki daleč okrog soda, in Slavka je bilo jako sram. Pogledal je proti mojemu oknu in ko je videl, da se tudi jaz smejem, je zablisknilo v njegovih očeh, in je resno vprašal:

„Ali veste, zakaj ni hotel glavnik delati čudežev?“

Vsi so umolknili; premišljevali so, a odgovor je moral dati Slavko sam:

„No, ker niste vredni, da jih vidite!“

(Dalje.)

Božja pravičnost.

Narodna legenda. Zapisal *Fran Mrmolja*.

starodavnih časih sta potovala Kristus in sv. Peter od kraja do kraja.

Spotoma sta se mnogo pogovarjala o tem in onem; govorila sta o vseh mogočih stvareh.

Peter je še tedaj časih dvomil nad božjo pravičnostjo; potem se je poboljšal in postal svetnik in poglavar cerkve.

Ko sta tako nekdanj potovala ob hudi vročini in suši po slovenskih deželah, nagovori Peter velikega učenika: „Gospod, zakaj pustiš, da uničuje suša in vročina pridelke dobrim in hudobnim kmetom? Bog je pravičen; moral bi samo hudobne kaznovati, a dobrim in pravičnim poplačati z dobrim in koristnim.“

Kristus mu odvrne: „Kar Bog stori, vse prav stori!“

„A v tem slučaju gotovo greši; jaz bi bil bolj pravičen; pustil bi samo hudobnim uničiti pridelke, a pridelke dobrim bi pustil,“ odvrne Peter in gre dalje po prašni cesti.

Vročina je pritiskala vedno huje in huje. Peter je komaj prestavljal trudne noge; tudi žeja ga je mučila. Prosil je učitelja, da ga vodi do studenca, da se napije krepčilne studenčnice in se odpočije v senci.

Učenik ga odvede k bistremu studencu, ki je izviral izpod mogočne sive skale; tudi hladno senco so delala ob robu drevesa.

Peter je hotel takoj piti. Učenik ga pouči, da bi bilo to nezdravo, ker škoduje vročemu človeku hladna pijača.

Peter je slušal, legel v senco na mehko travo, zvil jopič pod glavo, privihnil rokave in truden ter upehan kmalu zaspal.

Nedaleč od bistrega studenca je imel slovenski čebelar polno panjev čebel. V tem času, ko je Peter počival in spal ter ravno sanjal, kako bi vse pre naredil in uredil na svetu, če bi bil le pol ure Bog, kako bi bil vsem stvarjem pravičen sodnik, prileti iz čebelnjaka velik roj čebel in sede Petru ravno na golo njegovo roko.

V snu je začutil, da mu je prišlo nekaj na roko, zatorej zgane z roko, a tako neprevidno, da pritisne čebelo, ki mu takoj plača to z želom in strupom.

Kakor besen skoči Peter pokonci, steče k studencu ter pomoči roko s čebelami v mrzlo studenčnico.

Neprostovoljna kopel ni bila prijetna čebelam, zato se vsaka hoče rešiti in zleteti z roke.

Peter je bil osvobojen neprijetnih obiskovalcev. Pomoči in pogladi pičeno mesto ter zopet leže zraven učenika na mehka tla.

Kristus mu reče: „Peter, zakaj si ravnal tako?“

„Učenik, bolelo me je; hotel sem si ohladiti bolečino,“ odvrne Peter.

„Pa zakaj si tudi čebele potaknil v vodo,“ pravi Kristus.

„Hotel sem se rešiti neprijetnih gostov in obenem kaznovati njih predrznost,“ reče Peter.

„Pa zakaj si potaknil vse čebele v vodo, ker te je le ena sama pičila? Moral bi samo to kaznovati,“ pravi učenik.

„Kdo bi izbiral in iskal krivično izmed tako velikega števila čebel?“ odgovori Peter.

„Vidiš, Peter, poprej si pa rekel, da bi bil ti vsem pravičen. Kako si malenkosten, ker si kaznoval tisoče in tisoče pravičnih zaradi samo ene krivične,“ reče Kristus, vstane in gre dalje po slovenskih deželah.

Peter molči, ker je izprevidel, kako je ravnal nepravično.

Jakec in Mihec.

Spisal *Polenčan.*

e je jelo pripekati zlato solnce. Pri Kovačevih je rekel oče sinu, ki je hodil v drugi razred ljudske šole: „Jakec, ženi danes kravo na semenj; jaz pridem za tabo. Če jo prodava, ti kupim nov klobuk, ker si jo lepo oskrboval.“

Vesel, da dobi nov klobuk, hitro očedi Jakec kravo — nakrmil jo je že — se praznično obleče, priveže kravico na vrv in jo odžene.

Nedaleč od doma ga sreča sosedov Mihec. Ta je obiskoval že tretji, najvišji razred domače šole. Reče mu: „Ali boš ti danes prodajal kravo? Saj si še premajhen.“

Jakec pa odgovori: „Saj pride oče za mano.“ V svojem veselju dostavi: „Kupil mi bo nov klobuk.“ To pa vznemiri nevoščljivega Miha in sklence ponagajati Jakcu.

Takoj vpraša: „Kje pa imaš mero? Ali je nisi v naglici pozabil doma?“ Jakec se prestraši, priveže kravo ob cestni plot ter teče domov po — mero. Ko pride domov ves upehan in pove, kaj je pozabil, reče oče nevoljno: „Zakaj pa imaš glavo, če ne zato, da ti pomerim klobuk; saj v nji je itak sama slama!“

▷ Raztrgane hlače ◁

Zgodbe iz živalskega življenja.

Piše —m—

I.

Tone, ali ti tresoš?

Medved je jako močna, pa ne hudobna zver. Volk je manj močan, toda precej hudoben.

Če medved kje v gozdu sreča človeka, ga ne napade in ne pohrusta, kakor bi se mislilo, marveč se ga še ustraši in gre hitro ali počasi domov v svoj brlog ali kam drugam. Ko bi človek pa po njem streljal ali za njim metal kamenje, takrat se medved razsrđi, se postavi na zadnje noge in če le more, zgrabi človeka, ga raztrga in kolikor more, pohrusta ali prihrani za svoje mlade.

V naši slovenski domovini je še obilo medvedov, pa ne povsod. Na Kranjskem jih je največ v kočevskem, logaškem in novomeškem okrajnem glavarstvu, ker je tam še mnogo dolgih in širokih gozdov. Medved stanuje namreč najrajši v takih velikih gozdih, ker ga tam ljudje le malo motijo, živali se pa itak nič ne boji, ker lahko vsako ustrahuje. Zato tudi medved nima nič sovražnikov med živalmi.

Prej, ko je bilo tudi po drugih okrajih naše slovenske zemlje še obilo obsežnih gozdov, so imeli medvedje tudi ondod svoj dom. Najrajši so imeli svoje domove, ki jih imenujemo ljudje brloge, v kakšni skriti dolini, odkoder ni bilo daleč do reber, kjer je raslo sadno drevje, ali niso bili daleč vasi, kjer so imeli kmetje ali gospoda obilo čebel.

Medved namreč posebno hvali hruške, drobnice, mravlje — nad vse pa ceni čebelin med. Menda so mu dali ljudje zato tudi ime: medjed, ali kakor zdaj pravimo: medved.

Iz teh dolin so hodili medvedje jeseni, ko je dozoreval med v čebelnjakih in rumenelo sadje po vrtilih, če je bilo količkaj varno, malo med hruške in drobnice krast, ali kakor so sami medvedje v svojem jeziku govorili: „od kmetiških pridelkov pobirat davke.“

Grivčev Janko je imel hišico, nekaj polja, dva vinograda in vrt sadnega drevja na solnčni rebri v Kalcih blizu velikega gozda. Nekega popoldne gre pogledat na vrt, če so že kaj hruške dozorele. Da bi jih lažje nabral ali otrešel, je vzel na ramo dolgo lestvico. Hotel jo je pristaviti k hruškinemu drevesu, ki je imelo tako visoko in nerodno deblo, da bi človek le težko splezal na drevo.

Ko pride že precej blizu hruške, začuje, da nekdo že treso sad. Postoji in misli, da jih treso njegov brat Tone. Zato vpraša:

„Tone, ali ti tresoš?“

Nič ni bilo odgovora, le začuje, da je nekdo zopet močno potresel hruško. Janko meni, da ga brat Tone ni čul, ko ga je bil zaklical, zato stopi par korakov bližje, postavi lestvico na tla in vpraša glasneje:

„Tone, ali ti treseš?“

„Mom, mom, mom...“ zagodrnja zdaj Tone na drevesu.

„Kaj pa ti je, da tako hudo treseš, boš vse hruške z drevesa stresel, zrele in zelene. Ali se ti ne zdi škoda?“ mu očita Janko.

„Mom, mom, mom...“ zopet Tone zagodrnja na drevesu.

„I, kaj pa ti je danes, ali si jezen ali kali, ker le godrnjaš in ne govoriš?“ vpraša Janko nevoljno in stopi nekaj korakov bližje k drevesu. Pogleda gor in vidi precej visoko ob deblu močnega, v rjavo sukno oblečenega moža in zopet zakliče:

„Tone, pojdi no dol, saj si natresel že dovolj hrušk, vse polno jih je po tleh! Na, lestvico ti prislonim, da boš ložje prišel dol!“

Zdaj pogleda Tone izza debla. Videlo se je, da ima slabo vest. Skrival se je menda pred Jankom. Janko pogleda natanko, kdo je na drevesu, se zgane, spusti lestvico, da se zvrne po tleh, odskoči in zdirja proti domu, kar so ga nesle noge.

Hrušk namreč ni tresel njegov brat Tone, ampak rjavi korenjak, stric medved, ki je bil prišel danes „od kmetiških pridelkov pobirat davek“.

Kajpak, prišel je bil na hruško lahko brez lestvice, ker zna stric medved bolje plezati kakor Janko ali njegov brat Tone.

Dva jazbeca.

Spisal Ivo Trošt.

b jutranji zori sta se sešla jazbeca pred jazbino. Nista bila najboljše volje, zakaj vračala sta se lačna z nočnih pohodov. Zato se je začel pogovor o nekdanjih boljših časih, ko je še kmetič preganjal jazbeca s tem, da je zakuril ponoči na koncu koruzne njive, dočim je na drugem koncu mirno robkal koruzo in jo vlačil v svojo luknjo predrzni jazbec. Danes ne drži ta ukana več. Človek vzame psa, ki gre po škodljivca naravnost v jazbino, kjer ga tudi gotovo dobi in pritira gospodarju. Pregarjajo pa jazbečji rod tudi tam, kjer ne dela posebne škode, zaradi mesa in masti, ki velja za posebno zdravilo. Nekdanja premetenost jazbečjega rodu je popolnoma zatonila v minljivosti.

Mlajši ponočnjak je bil jako lačen, pa je začel nestrpno:

„Povej, sosed, zakaj človek čišla samo naše meso in ne računa več z našo pametjo?“

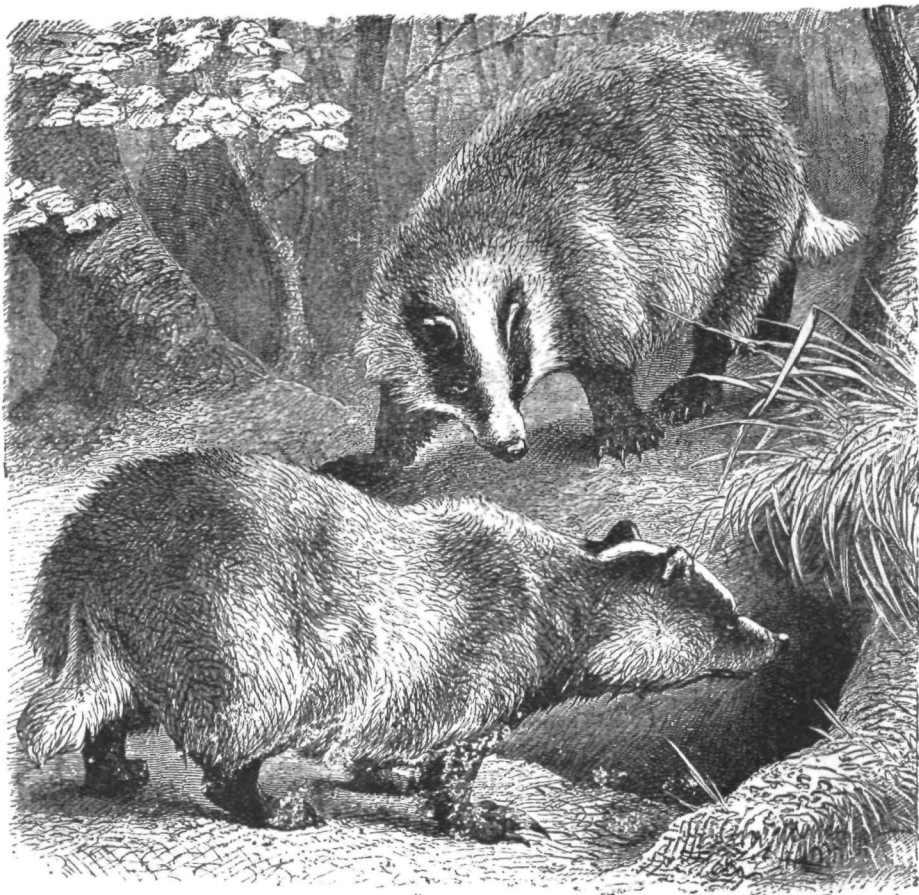
„Ker si zaradi naše neukretnosti in prav zajčje strahopetnosti lahko privošči našega mesa dosita, naše pameti pa ni zasledil še nikjer; človek trdi celo, da ima jazbec prašičjo glavo in oslovsko pamet.“

„Bog preloži!“

„Kako misliš, naj bi preložil?“

„Nasprotno kakor je zdaj.“

„Torej: da bi imel prašičjo pamet pa oslovsko glavo. Prijatelj, oprosti! Ti zaslužiš kakor le malokdo, da te kam pošljemo naše pravice zagovarjat, ker je neizčrpna tvoja — neumnost.“

„Kako? Ali bi ne bilo tudi res bolje?“

„Pomisli, bratec! Kam bi se skril z oslovsko glavo? Svoje jazbine bi morali zamenjati za medvedje brloge. Potem šele: gorje nam. Ne samo pes, sam človek bi lahko prihajal na naš dom — po pečenko. Naš slavni rod bi ljudje požrli v malo letih.“

„O, kje je moja pamet?“

„Nikjer, prijatelj. Jazbec nima svoje pameti. Ali si nisi pravkar sam želel oslovske glave in prašičje pameti!“

„Resnično! Prav odvadili smo se misliti s svojimi možgani. Kar v kot pojdem in se stisnem, pa pozabim glad.“

Starejši se mu nasmehne in pristavi: „In s tem se tudi rešiš skrbi za pregnjani svoj rod.“

Medved in lisica.

Spisal Fran Ločniškar.

ila je huda zima. Zveri so se potikale po gozdih in gledale, kje bi se dobilo kaj plena. Medved-godrnjač se je že toliko časa postil, da bi bil kmalu pozabil jesti. V največji stiski se napoti k lisici in jo prosi pomoči.

„Ljuba tetka,“ ji reče, „ti si prebrisana in pametna, da te že ljudje občudujejo. Po bistroumnosti prekašaš še nas, medvede, nikakor pa ne po moči. Vem, da se tudi tebi sedaj godi slabo, zato mislim, da bi bilo dobro, če bi stopila midva v zvezo. Lahko bi naredila kaj takega, kar posamezniku ni mogoče. Ti imaš razum, jaz pa moč, da se postavim v bran, če bi nama pretila nevarnost. Izmisli se torej, kako bi prišla v tem hudem času do živeža!“

Lisica ne premišlja dolgo. Veli mu, naj gre z njo. Prideta do velike kmetiške hiše, kjer so se ljudje ravno spravljali spat. Lisica reče medvedu:

„V tej hiši imajo mnogo kokoši. Jaz se splazim pod streho, kjer spe, ti pa čakaj pred hlevom, da me braniš, če bi mi pretila nevarnost. Klala bom kokoši in jih tudi tebi metala, da jih boš obiral.“

Medved je bil s tem prav zadovoljen. Vstopi se pred hlev, lisica pa smukne v podstrešje.

Davila je, da je bilo groza. Obrala je najboljše meso, kosti in druge ostanke pa je vrgla pred hlev medvedu. Temu gole kosti niso bile nič kaj všeč in začel je glasno godrnjati. To godrnjanje je čul gospodar, ki je zbudil družino in zapovedal, naj se vsi dobro oborože.

Hipoma se odpro vežna vrata, in cela kopica ljudi prihruje nad komančinca. Dasiravno je bila temna noč, je vendar medved marsikatero dobil po hrbtu. Slednjič se jim je vendar izmuzal v temo in ves pobit zbežal v gozd.

Lisica, ki je odnesla popolnoma zdrave pete in poleg tega še napolnjen želodec, je smehljaje se pritekla za medvedom in mu rekla: „Moč imaš, moč! Ampak tvoja in moja pamet ne gresta skupaj! Zato je najboljša, če razdereva zvezo.“

Medvedu je bilo to všeč, ker mu je bilo dovolj, da je enkrat prodajal svojo kožo za lisičino.

Dober zaveznik.

Spisal *Sorin*.

kozi okno svoje sobice vidim večkrat sosedovega psa Kastorja, kako mirno sedi poleg mačke Bele in se greje z njo na solncu. Celu umakne se ji, kadar je ona le presitna in hoče imeti več solnca. Kaj lepo je videti dve tako sovražni si živali sedeti skupaj.

Njuno prijateljstvo pa ni samo navidezno. To se vidi pri skledi. Jesta namreč oba iz iste posode. Pravila mi je gospodinja, da se ne pritakne mačka prej jedi, dokler ne pride pes in tudi ta ne, če ni še mačke zraven. To velja zlasti opoldne in zvečer. Kadar prideta oba, tedaj molče in brez sovraštva pojedeta, kar imata v skledi. Navajena sta tako od mladih nog in kar sta se navadila, to jima je ostalo ter premagalo celo njiju naravo.

Nekega dne vidim, kako je tuj pes podil po vrtu mačko Belo. Kmalu bi jo bil že ujel, toda mačka se zaletel v plot in hoče splezati črezenj. To se ji je pa ponesrečilo in padla je nazaj ravno pred psa. Pričel se je boj. Mačka nagrbanči hrbet in piha proti psu. Pes pa laja in se zaletuje vanjo. Huda je že predla Beli, ker je bil pes močan in razjarjen.

Kar prileti zraven Kastor in se zažene v tujega psa, ki se takoj umiri. Prav pokorno leže pred Kastorja, ki je bil še močnejši kot on, ter čaka, kaj bo. Pa Kastor mu ni hotel nič hudega, samo vohal ga je ter ga enkrat potipal s tacco.

Mačka pa je med tem časom odnesla pete v varno zavetje.

Spomnil sem se na prijateljstvo med ljudmi, ki ga goje celo po naravi sovražne si živali. Kolikokrat pač osramoti žival človeka, ki se prepira s svojim bližnjim in mu ne pomaga, kadar bi mu lahko.

Dvojna bolečina.

Mirko je bil sladkosnedež,
kruhek sam ni bil mu všeč,
drobni, pisani bonbončki —
ej, to res je slajša reč!

„Novega peresa treba;
mama, prosim, krajcar daj!“
Skrivoma je smuknil k Štrku —
po pero? — Že ve, zakaj!

V glavi ga je zbolelo,
kaj li more biti to?
Nekaj kljuje, nekaj zbada,
zob samo boli tako.

Nič hasnila ni obveza,
nič ni hasnil vzdih in stok,
in ko Božič se približal,
to je bil še hujši jok.

Gleda pred seboj drevesce,
vse okrašeno lepó,
v glavi silna bolečina,
to je vendar prehudó!

Mirko toži, Mirko vzdihá —
težka je pokora ta;
glava se mu tožno sklanja,
kar iskal je, to ima.

E. Gangl.

V album — v mlada srčeca.

Pevec mlad iz časov mladih
jaz sem prišel k vam,
da vam tuintam kak šopek
drobnih pesemc dam.

Ali nič ne vem, če on
se bo spomnil vas,
ko ločila bosta ga
kraj in dolgi čas!

Jaz sem kakor mesec maj,
ki ga pošlje raj:
pride, toda spet
vrne se nazaj.

Jaz pa mislil bom na vas,
če bom daleč stran:
s pesemco vam bom poslal
svoj pozdrav srčan.

Vi pa me poslušajte,
kot da dedek sem,
ki vam basni ve do sto,
saj i jaz jih vem!

Ivo Danič.

Dvojno plačilo.

Mačka se na solncu greje
in se zadovoljno smeje.
Saj vso noč lovila je,
mnogo mišk dobila je;
da bi prej bil rod zatrt —
vsem podpisala je smrt.

Psiček pa vso noč je spal,
a lisjak je putke kral.
Pred vežo zdaj pes leži,
lačen je, pa še kosti
zdaj za zajtrk ne dobi.
Prav se mu godi!

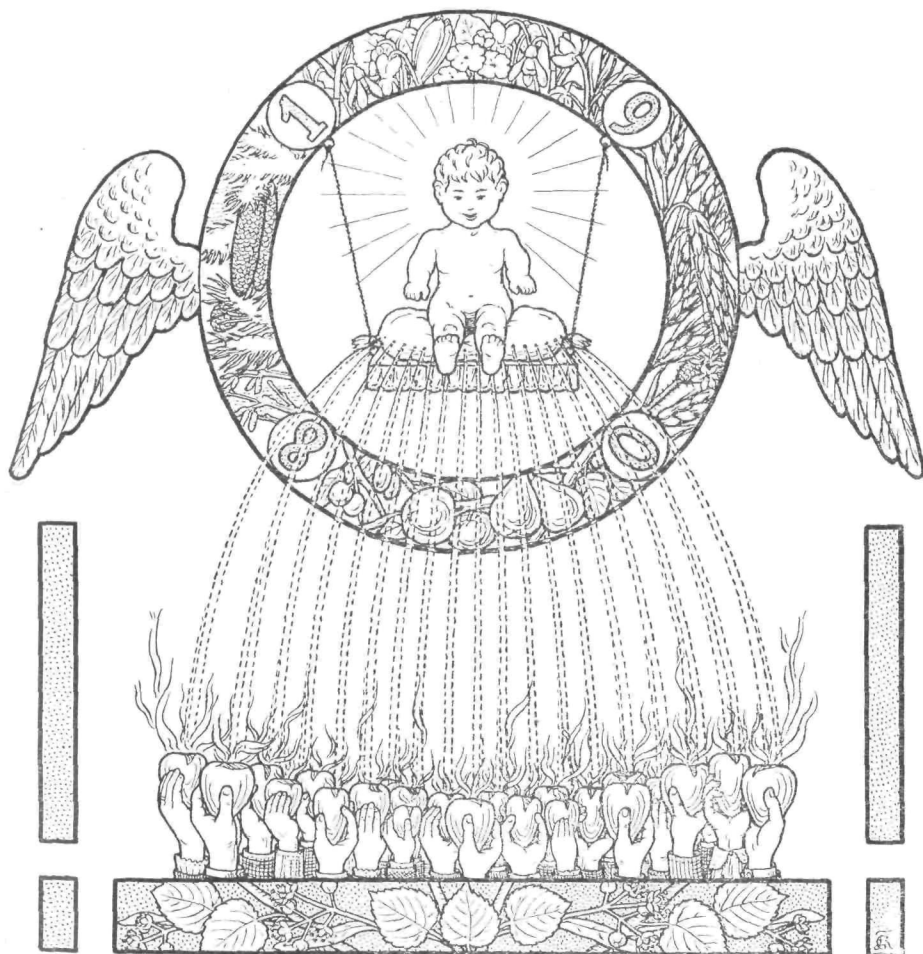
Borisov.

Novoletno voščilo.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Usmilite se ptičic!

Zima je. Uboge ptičice zmrzujejo, tudi nimajo hrane. Usmilite se jih! Natresajte jim zrnja in krušnih drobtin, da jih ne uniči mraz! Ko se vrne cvetoča pomlad, vam bodo v zahvalo prepevale in uničevale po vrlih in na polju škodljivi mrčes.

Božično drevo.

Pravijo, da je uvedel božično drevo Martin Luter. Nekoč se je vračal na božični večer skozi gozd domov in opazil krasen prizor. Ves dan je snežilo, zvečer se je pa zjasnilo, da je sijala polna luna. Od nje razsvetljena ter zasnežena drevesa so Lutru tako ugajala, da je sklenil nekaj takega prirediti svoji deci. Došedši domov, je dal posekati na vrtu smrečico in jo na veliko veselje mladine okrasil z lučami in raznimi igračkami. Postavljanje božičnega drevesa se je kmalu ukoreninilo pri Nemcih in tudi pri nas.

Slovanska država v Ameriki.

V Južni Ameriki je država Parara, ki obsega 221.319 km^2 in ki šteje okolo 1 milijon 70.000 prebivalcev, med temi je nad pol milijona Poljakov ter 201.000 Rusov.

Časnikarstvo v Ameriki.

Po najnovejših podatkih je danes v Združenih državah severoameriških okolo 25.000 listov, od teh je 2500 dnevnikov. Izračunjeno je, da živi 170.000 ljudi v Ameriki neposredno od časnikarstva, dočim ima skoro milijon ljudi posredno vsakdanji kruh od časnikarstva.

Za punčko — v smrt.

Iz Berna v Švici poročajo: Deklica, stara 10 let, se je igrala s svojo punčko ob globoki jami blizu domače hiše, ki stoji na samoti ob visoki gori. Hipoma je padla deklici punčka iz rok v globočino. Otrok je hitel po znani mu stezi navzdol za svojo punčko, ki jo je tudi res našel. Ko je hotela deklica zopet nazaj, ni mogla hoditi po strmi stezi navzgor in se je morala zato vrniti v prepad. Nihče ni čul joka in klicev male Henrijete, ki je končno zaspala od utrujenosti. Naslednjega dne so jo našli zmrznjeno; obe ročici sta tesno objemali ter stiskali v naročje — punčko.

Najstarejši časopis.

Najstarejši časopis je kitajski list „Tsing-Pao“, ki izhaja v Pekingu že 1200 let. Potemtakem je začel izhajati 800 let prej kakor prvi časopis v Evropi.

Vas brez moških.

Taka vas je ogrska vas Kerisova. Vsi moški so se izselili v Ameriko; kot zadnji je nedavno ostavil vas župan. Ostalo žensko prebivalstvo je torej sklenilo izbrati iz svoje srede novega župana, oziroma županjo. Izvoljeno je bila 24 letno dekle, ki županuje sedaj vasi. Tudi druga vaška zastopstva so v rokah žensk.

Svinčnik.

Svinčnik, eden najzvestejših prijateljev izobraženega človeka, obhaja letos 250 letnico svojega obstanka.

Koliko pojedjo kruha v posameznih državah.

Nekdo je izračunal, koliko kruha pojedjo vsako leto v posameznih državah. Do l. 1880. je največ kruha pojedel Francoz, namreč po 258 kg na leto. Za njim je prišel Danec z 256 kg , Belgijec z 240, Nemec z 211, Rus s 173 kg itd. Najmanj kruha so pojedli Portugalci, namreč samo po 107 kg na leto. Sedaj se je ta statistika nekoliko izpremenila. Na Danskem poje vsaka oseba na leto 287 kg kruha, v Belgiji 274, v Franciji 254, v Nemčiji 230, v Švici 212 kg . Sploh dandanes pojedjo mnogo več kruha nego prejšnja leta, kar je vzrok silna draginja mesa. Koliko poje kruha Slovan, ni izračunano.

Jubilejski denar.

Dne 2. decembra 1907. leta se je začelo jubilejsko leto, t. j. 60. leto, odkar je začel vladati naš cesar. — Povodom 60-letnice cesarjevega vladanja se bodo zlati in srebrni denarji kronske veljave leta 1908. kovali v posebni obliki kakor spominski denarji. Kakor prvi jubilejski denar je prišla dne 24. decembra 1907. l. v promet srebrna krona.

Poseben pojav.

Iz Hodonina na Moravskem poročajo, da tam v zadnjem času veliko ljudi umira za kapjo. V kratkem času je kap zadela šest oseb, ki so bile še precej mlade in so zmerno živele. V občinstvu vlada zaraditega velik strah.

Pametna žival.

Pri vožnji iz Butovic v Bilovec se je zlomilo kolo poštnega voza, in daleč naokrog ni bilo živega krsta. Poštni voznik si je pomagal iz zadrege na ta način, da je izpregel enega konja, napisal je listek, na katerem je s kratkimi besedami opisal svojo nesrečo, ter je listek privezal konju na komat. Potem je pognal konja, in ljubi konjiček je capljal domov! V eni uri je že bil zopet nazaj, in sicer zopet sam, a z drugim poštnim vozom.

Dragi gospod Doropoljski!

Ker sem čitala, da ste prav dober prijatelj mladine, si upam tudi jaz Vam napisati par vrstic o svojem lahkomišljenem življenju.

Nekega dne je bilo zunaj južno vreme. Solnce se je prikazalo izza oblakov, in po snegu se je lesketalo brezštevila srebrnih biserčkov. Sosedovi otroci so se veselili in metali po snegu. Tudi mene in moji sestrici je mikalo iti ven. Tudi jaz se nisem mogla premagati, zato namignem mlajšima sestricama in vse zbežimo ven. Ko se že dlje kobacamo po snegu, vržem kepo proti sestrici in jo zadenem ravno v uho. Ta začne vpiti in klicati mamo. Ko na to vpitje mama pride iz hiše, nas začne kregati in poditi v sobo. Nato se je začela razsodba, ki je iztekla, da sem jih jaz dobila največ po hrbtu. Zraven tega nisem smela tisti dan iti iz sobe. To je bila velika kazen za mene. Pa drugi dan je bilo zopet vse pozabljeno.

Sprejmite to malo pismence in bodite nešteto krat pozdravljeni od Vaše

Zinke Rajmerjeve,
učenke IV. razreda v Metliki.

Odgovor:

Ljuba Zinka!

Tvoja odkritosrčnost je vredna zlatega denarja. Kdor je tako odkritosrčen, ne more biti zloben. Zlobni so samo potuhnjeni, zanikrni otroci. No, da si jih dobila malo po

hrbtu, ni nič tako hudega, če pomislimo, da jo je tvoja sestra brez krivde dobila po ušesu. No, pa saj je že pozabljeno in tako je ta zadeva poravnana na vse strani.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Lepo se zahvaljam, da ste mi odgovorili. Bil sem kaj vesel, ko sem dočakal Vašega odgovora. Jaz še drugega nič ne vem o svojem patronu, kakor da sta bila sv. brata Ciril in Metod slovanska apostola. Denar dobim od očeta, od matere in od babice. Nekaj pa tudi zaslužim kot ministrant. Zato pa moram večkrat zgodaj vstati, ko Ljubica in Jelica še spita. Goslariti že tudi nekaj znam. Igram že 85. vajo. Na pamet pa znam 3 pesmi: „Cesarsko“, „Konjič“ in „Kaj nam pa morejo“. Prav vesel in hvaležen bi Vam bil, da bi mi zopet hoteli odgovoriti.

Vaš

Ciril.

Odgovor:

Dragi Ciril!

Pa ti odgovarjam! A kaj, ko si sam vse povedal! Če hočeš kaj več zvedeti o sv. Cirilu in Metodu, preglej prejšnje letnike „Zvončka“, kjer je priobčen spis o teh svetih bratih. Glede glasbe velja tudi zate to, kar sem povedal Jelisavi lani v XI. števil. Lepe pesmi glas sega v deveto vas. In res je tako!

V deveto leto.

„Zvonček“ začinja z današnjo številko svoj deveti letnik.

Vse dosedanje naročnike vljudno vabimo, da nam ostanejo zvesti tudi v tem letu. Pa ne samo to! Prosimo jih tudi, da nam pridobe mnogo novih naročnikov. Ako vsakdo potrka pri svojem prijatelju ali pri svoji prijateljici, mu gotovo ne odbije prošnje, ampak se naroči na naš list. Na ta način dobimo čvrstejšo gmotno podlago in potem nam bo ložje dvigniti svoj list v vsakem pogledu. Prosimo tudi tiste naročnike, ki so prejeli naš list, pa niso poravnali naročnine, naj store svojo dolžnost. Stroški, ki jih provzroča izdajanje lista s podobami, so veliki.

Obračamo se tudi do svojih sedanjih sotrudnikov, naj nas ne pozabijo v tem letu. Kar store za naš list, store za slovensko mladino in služijo na ta način najplemenitejši stvari. Gotovo se pa pridruži dosedanjim vrlim sotrudnikom in sotrudnicam „Zvončkovim“ lepo število novih delavcev na polju našega mladinskega slovstva.

Kar je pravih Slovencev in Slovenk — vsi morajo skrbeti tudi za duševno vzgojo naše mladine. Zanj pa skrbe najlažje in najizdatneje potom lepe knjige.

Ne delamo nobenih praznih obljub. Vsi dosedanji letniki „Zvončkovi“ so priča, da smo storili, kar smo obljubili. Tudi v tem letniku bomo skrbeli za svoj list z vso pazljivostjo, da mu bo vsebina in oblika vedno lepa. Založili smo se s podobami in spisi najrazličnejše vsebine, da bo snov listu bogata in zanimiva. Tudi ta letnik naj znači korak naprej in navzgor, zakaj naše vodilo je: Vse za ljubo slovensko mladino!

V ceni, upravništvu in uredništvu ni nobenih izprememb. Želimo si samo ene izpremembe, ki smo jo označili že zgoraj: Število naših naročnikov naj se dvigne, da se dvigne tudi „Zvonček“!

Uredništvo in upravnništvo.